

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 20 grudnia 2017 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi w sprawie sygn. akt II Ns 1543/13 z wniosku U. K. z udziałem D. K. (1) o podział majątku wspólnego:

I. ustalił, że w skład majątku wspólnego byłych małżonków U. K. i

D. K. (1) wchodzi:

1. udział (...) części we współwłasności nieruchomości położonej w

miejsowości R. gminie J., dla której Sąd Rejonowy w Legionowie prowadzi księgę wieczystą nr (...) o wartości 112.000 zł,

2. jednostki rozrachunkowe w ilości 615, (...) zgromadzone na koncie

D. K. (1) w N.-N. Otwartym Funduszu Emerytalnym w W. o wartości 19.779,24 zł,

3. środki pieniężne zgromadzone na subkoncie emerytalnym D.

K. w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych w kwocie 22.962,51 zł,

4. kwota 1,24 zł zgromadzona na książeczce oszczędnościowej nr

(...) D. K. (1) w (...) Bank (...) S.A. w W.,

5. kwota 329.641 zł zgromadzona na lokacie D. K. (1) w Banku

Handlowym S.A. w W.,

6. kwota 190,28 zł zgromadzona na rachunku konta osobistego C.

D. K. (1) o numerze (...),

7. kwota 54,35 zł zgromadzona na rachunku D. E.

w Banku (...) S.A. w W. o numerze (...),

8. kwota 112,25 zgromadzoną na rachunku D. D. (2) Zysk

w Banku (...) S.A w W. o numerze (...),

9. kwota 2,39 USD zgromadzoną na rachunku bieżącym dla osób

fizycznych w USD D. K. (1) w Banku (...) S.A w

W. o numerze (...),

10. kwota 561.902,79 zł zgromadzona w Banku Spółdzielczym

Towarzystwo (...) - CO-Bank w P.,

11. kwota 30.499,22 zł zgromadzona przez U. K. w N.-

N. Towarzystwo (...) S.A w W. w ramach umowy ubezpieczenia numer (...),

12. jednostki rozrachunkowe w ilości 512, (...) zgromadzone na koncie

U. K. w (...) S.A. w W. o wartości 15.295,96 zł,

13. środki pieniężne zgromadzone na subkoncie emerytalnym U. K.

w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych w kwocie 16.242,11 zł,

II. ustalił nierówne udziały w majątku wspólnym w ten sposób, że udział

U. K. ustalić na 1/10 a udział D. K. (1) na 9/10,

III. dokonał podziału majątku wspólnego U. K. i D. K. (1) w

ten sposób, że:

a) przyznał na wyłączną własność U. K.:

- kwotę 30.499,22 zł zgromadzoną przez U. K. w N.-N. Towarzystwo (...) S.A w W. w ramach umowy ubezpieczenia numer (...),

- jednostki rozrachunkowe w ilości 512, (...) zgromadzone na koncie U.

K. w (...) S.A. w W. o wartości 15.295,96 zł,

- środki pieniężne zgromadzone na subkoncie emerytalnym U. K. w

Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych w kwocie 16.242,11 zł,

b) przyznał na wyłączną własność D. K. (1):

- udział (...) części we współwłasności nieruchomości położonej w

miejsowości R. gminie J. dla której Sąd Rejonowy w Legionowie prowadzi księgę wieczystą nr (...) o wartości 112.000 zł,

- jednostki rozrachunkowe w ilości 615, (...) zgromadzone na koncie D.

K. w N.-N. Otwartym Funduszu Emerytalnym w W. o wartości 19.779,24 zł,

- środki pieniężne zgromadzone na subkoncie emerytalnym D. K. (1) w

Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych w kwocie 22.962,51 zł,

- kwotę 1,24 zł zgromadzoną na książeczce oszczędnościowej nr (...)

D. K. (1) w (...) Bank (...) S.A w W.,

- kwotę 329.641zł zgromadzoną na lokacie D. K. (1) w Banku

Handlowym S.A w W.,

- kwotę 190,28zł zgromadzoną na rachunku konta osobistego C. D.

K. o numerze (...),

- kwotę 54,35 zł zgromadzoną na rachunku D. E. w Banku

(...) S.A w W. o numerze (...),

- kwotę 112,25 zł zgromadzoną na rachunku D. D. (2) Zysk w

Banku (...) S.A w W. o numerze (...),

- kwotę 2,39 USD zgromadzoną na rachunku bieżącym dla osób fizycznych w

USD D. K. (1) w Banku (...) S.A w W. o numerze (...),

- kwotę 561.902,79 zł (pięćset sześćdziesiąt jeden tysięcy dziewięćset dwa złote

79/100) zgromadzoną w Banku Spółdzielczym Towarzystwo (...) - CO-Bank w P..

IV. zasądził od D. K. (1) na rzecz U. K. kwotę 48.831,64

tytułem dopłaty do należnego jej udziału płatną w terminie 1 miesiąca od dnia uprawomocnienia się postanowienia wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności,

V. wypłacił ze Skarbu Państwa Sądu Rejonowego dla Łodzi Widzewa w Łodzi na

rzecz U. K. kwotę 160,99 zł z zaliczki uiszczonej przez wnioskodawczynię w dniu 22 maja 2014 zaksięgowanej pod poz.2411 140722, D. K. (1) kwotę 466,41 z zaliczki uiszczonej przez uczestnika w dniu 09 sierpnia 2016 roku zaksięgowanej pod poz. 2411 160856 tytułem nadpłaconych kosztów postępowania,

VI. ustalił, że w pozostałym zakresie każdy z uczestników ponosi koszty

postępowania związane ze swym udziałem w sprawie.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd I instancji oparł na następujących ustaleniach faktycznych i wnioskach: U. K. z domu K. i D. K. (1) zawarli związek małżeński w dniu 26 kwietnia 2003 roku. W czasie trwania małżeństwa małżonkowie pozostawali we wspólności majątkowej małżeńskiej i nie zawierali żadnych umów majątkowych. Ich wspólność majątkowa ustała po orzeczeniu rozwodu.

Prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 7 maja 2012 roku wydanym w sprawie o sygnaturze akt XII C 1890/11, małżeństwo uczestników zostało rozwiązane przez rozwód.

Uczestnik przez zawarciem związku małżeńskiego z wnioskodawczynią posiadał zaoszczędzone środki pieniężne. D. K. (1) w dniu zawarcia małżeństwa z U. K. posiadał oszczędności i majątek osobisty w skład, którego wchodziły:

- środki pieniężne zgromadzone na lokacie terminowej w Banku (...)

S.A. w W. w kwocie 730.359 złotych,

- jednostki uczestnictwa w (...) Polska Funduszu Inwestycyjnym Otwartym

Dłużnych Papierów Wartościowych nabyte w dniu 26 marca 2002 roku za kwotę 500.000 złotych. Na dzień 26 kwietnia 2003 roku ich wartość wynosiła około 535.000,00 złotych. W dniu 15 czerwca 2004 roku jednostki uczestnictwa w tym funduszu zostały przez uczestnika odsprzedane za kwotę 554.169,76 złotych,

- jednostki uczestnictwa w Funduszu Inwestycyjnym (...) Zabezpieczenia

Emerytalnego. W dniu 30 lipca 2008 roku jednostki uczestnictwa w tym funduszu zostały odkupione przez Fundusz za kwotę 1.550.214,50 zł.

- lokaty terminowe w dolarach amerykańskich w Banku (...) S.A

w W. zgromadzone na rachunku numer (...) w kwocie 50.540,08 USD i rachunku numer (...) na kwotę 3.088,47 USD,

- 2.096,986 jednostki uczestnictwa w P. (...) nabyte w dniu 23

listopada 2001 roku za kwotę 400.000 złotych. Na dzień 26 kwietnia 2003 roku ich wartość wynosiła 465.488,95 złotych. W dniu 1 lipca 2008 roku zostały umorzone i uczestnik otrzymał za nie kwotę 560.985,69 złotych,

- 696,911 jednostek uczestnictwa w P. (...)

Powierniczym, nabyte w dniu 18 lipca 1994 roku za kwotę 300.000.000,00 złotych (po denominacji 30.000 złotych). Na dzień 26 kwietnia 2003 r. ich wartość wynosiła 72.499,65 złotych. W dniu 1 sierpnia 2011 r. zostały odkupione za kwotę 99.463,14 zł,

- jednostki uczestnictwa znajdujące się w P. (...) były

przez uczestnika przenoszone i inwestowane w poszczególne Subfundusze inwestycyjne w ramach Funduszy P..

Środki z odkupu przez uczestnika jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych zostały przez niego przeznaczone na zakup w dniu 31 lipca 2008 roku 49% udziałów w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością spółce komandytowej z siedzibą w P., które nabył za kwotę 1.800.000,00 złotych z funduszy stanowiących jego majątek osobisty.

W trakcie trwania małżeństwa z wnioskodawczynią w roku 2003 D. K. (1) osiągnął miesięczny dochód w kwocie 16.700 zł. W roku 2004 dochód uczestnika wynosił 509.400,44 zł, w 2005 roku - 427.738,27 zł, w 2006 roku - 465.434,75 zł, zaś w 2007 roku - 355.977,50 zł. W 2008 roku dochód uczestnika wyniósł 179.092 zł z tytułu zatrudnienia w spółce (...), zaś z tytułu posiadanych udziałów w spółce (...) 46.900 zł. W 2009 roku - 24.930 zł, w 2010 roku dochód uczestnika wyniósł 556.975,14 zł

D. K. (1) początkowo był członkiem zarządu w spółce (...). W latach 90-tych posiadał otwarty rachunek bieżący w banku w Luksemburgu. Od 2009 roku uczestnik posiadał 60% udziałów w S. – D. K. i P. (...) spółce jawnej. D. K. (1) jest także współnikiem w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością spółce komandytowej z siedzibą w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością. W 2010 roku spółka (...). osiągnęła zysk brutto w kwocie 46.933 zł.

U. K. w latach 2003-2008 była zatrudniona w firmie (...), na stanowisku konsultanta medycznego, przeprowadzała również szkolenia. Dochody U. K. wynosiły w 2003 roku - 29.668,65, w 2004 r. - 32.392,95 zł, w 2005 r. - 36.636,83 zł, w 2006 r. - 41.507,27 zł, w 2007 r. - 48.961,50 zł, w 2008 r. - 52.418,70 zł, zaś w 2009 r. - 19.820,55 zł. W późniejszym okresie U. K. wykonywała obowiązki w spółce (...) polegające na promocji opatrunków specjalistycznych, prezentacjach produktów, szkoleniach dla klientów i pracowników. Obowiązki te wnioskodawczyni wykonywała raz w tygodniu, później pojawiała się rzadziej, zaniedbywała swoje obowiązki, nie stawiała się w umówione miejsca. Czasami wnioskodawczyni ze względu na nadmierne spożycie alkoholu nie pojawiała się na zaplanowanych wcześniej spotkaniach i prezentacjach produktów. Zdarzały się także sytuacje, gdy z placówek medycznych informowano, że czuć od wnioskodawczyni woń alkoholu. Od 2010 roku wnioskodawczyni była przedstawicielem medycznym w spółce jawnej (...), zajmowała się przygotowaniem materiałów informacyjnych, organizowaniem prezentacji produktów, szkoleniami dla klientów i pracowników, przygotowywała materiały szkoleniowe i prezentacje. Zajmowała się również promowaniem wyrobów medycznych firmy (...). U. K. posiadała do swojej dyspozycji samochód służbowy.

U. K. nie była zatrudniona w spółkach (...) i S.. Była osobą współpracującą jako żona współwłaściciela spółki. Z tytułu wykonywania obowiązków w spółkach, w których uczestnik posiadał udziały, wnioskodawczyni otrzymywała od uczestnika początkowo kwotę 3.000 zł, a następnie od 2011 roku kwotę 5.000 zł miesięcznie. Ze środków spółki (...) uczestnik opłacał składki na II filar ubezpieczeń społecznych U. K..

Uczestnik finansował także naukę wnioskodawczyni. W dniu 4 października 2004 roku przełał kwoty 365 zł i 860 zł na konto (...) systemy komputerowe w W., zaś w 2009 i 2010 roku przełał na konto (...) w W. łącznie 2700 zł.

Po ślubie z uczestnikiem, U. K. zamieszkała wspólnie z mężem i jej synem S. w mieszkaniu uczestnika. (...) mieszkanie utrzymywane było wyłącznie przez uczestnika. Dwa razy w tygodniu przychodziła osoba do sprzątanía. Koszt utrzymania mieszkania wynosił około 3.000 zł miesięcznie, zaś opłaty na gospoñę wynosiły około 1.000 zł miesięcznie. Małżonkowie często jadalí w restauracjach, wydatki z tego tytułu wynosiły około 2.000-3.000 zł miesięcznie.

Otrzymywaną od uczestnika kwotę 5.000 zł miesięcznie wnioskodawczyni przeznaczała na własne potrzeby, w tym na zakup dużej ilości odzieży, obuwia, kosmetyki i wychowanie syna S.. Zdarzało się, że wnioskodawczyni rozdawała kupioną odzież innym osobom, nawet jej nie przymierzwszy, co powodowało protesty uczestnika. Średnie miesięczne wydatki przekraczały często dochody.

U. K. początkowo korzystała z karty kredytowej uczestnika. W związku ze zbyt wysokimi wydatkami na własne potrzeby, nawet po 7.000-9.000 zł, od 2005 roku uczestnik ustanowił limit na karcie kredytowej przekazanej do dyspozycji wnioskodawczyni, początkowo na 3.000 zł, zaś później w wysokości 1.000 złotych.

U. K. czasami pożyczala pieniądze od innych osób po kilkaset złotych, głównie za zakupu odzieży.

W okresie od 2003 do 2011 roku uczestnik przeznaczył na wspólny wypoczynek z wnioskodawczynią przynajmniej kwotę 58.734,97 zł i 1.546 euro, w tym na wyjazdy krajowe i zagraniczne. Małżonkowie jeździli na wczasy na Dominikanę, Mauritius, K., Wyspy K. i wyspy greckie, na narty do Austrii, do W. i B. oraz nad Bałtyk do Juraty i J..

W dniu 29 maja 2012 roku D. K. (1) posiadał na lokacie terminowej w Banku (...) S.A. w W. kwotę 1 060 000,00 zł.

D. K. (1) przed zawarciem małżeństwa z U. K. posiadał oszczędności zgromadzone na książeczkę oszczędnościowej nr (...) w (...) Bank (...) S.A. w W. w wysokości na dzień 26 kwietnia 2003 roku 583,66 złotych i na dzień 29 maja 2012 roku 584,90 złotych.

W czasie trwania związku małżeńskiego, na mocy umowy sprzedaży zawartej w formie aktu notarialnego w dniu 14 grudnia 2006 roku U. K. i D. K. (1) nabyli udział w prawie własności nieruchomości w wysokości (...) części działki ewidencyjnej o numerze (...) o powierzchni 2013 m² położonej w R. w powiecie (...), gminie J., dla której Sąd Rejonowy w Legionowie IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...), za cenę 47.650 złotych z funduszy pochodzących z majątku wspólnego, na zasadach wspólności ustawowej. Wartość rynkowa prawa własności opisanej nieruchomości według stanu z dnia 29 maja 2012 roku i w poziomie cen aktualnym na dzień 15 marca 2016 roku wynosi 264.000,00 złotych. Wartość udziału (...) części nieruchomości wynosi 112.000,00 złotych.

W czasie trwania wspólności ustawowej uczestnik zdeponował w Banku Spółdzielczym Towarzystwie (...) -Co-Bank w P. środki pieniężne, których wartość na dzień 9 lutego 2012 roku, kiedy to została zlikwidowana, wynosiła 561.902,79 złotych.

D. K. (1) w dniu 26 kwietnia 2003 roku posiadał na rachunku konta osobistego E. w Banku (...) S.A w W. o numerze (...) kwotę 10,62 zł, zaś w dniu 29 maja 2012 roku 64,97 zł, zaś na rachunku bieżącym dla osób fizycznych w Banku (...) S.A w W. o numerze (...) kwotę 0,24 USD, a w dniu 29 maja 2012 roku 2,63 USD. Kurs dolara amerykańskiego na dzień 1 grudnia 2017 roku wynosił 3,5352 zł

W trakcie trwania związku małżeńskiego D. K. (1) zdeponował na rachunku D. Zysk w Banku (...) S.A w W. o numerze (...) kwotę 112,25 zł.

Uczestnik w dniu 26 kwietnia 2003 roku posiadał na rachunku konta osobistego C. o numerze (...) kwotę 0,15 zł, zaś w dniu 29 maja 2012 roku 190,43 zł.

D. K. (1) posiada rachunek w N.-N. Otwartym Funduszu Emerytalnym w W., na którym w okresie od 26 kwietnia 2003 roku do 29 maja 2012 roku zgromadził jednostki rozrachunkowe w ilości 615, (...) o wartości 19.779,24 zł.

W dniu 1 lutego 2014 roku dokonano umorzenia 51,4% jednostek rozrachunkowych zgromadzonych na rachunku członka według stanu na dzień 31 stycznia 2014 roku i przekazano 615, (...) jednostek rozrachunkowych do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na subkonto emerytalne o wartości wynoszącej na dzień 29 maja 2012 roku 22.962,51 zł.

Wnioskodawczyni U. K. posiada rachunek w (...) Spółki Akcyjnej w W., na którym w dniu 26 kwietnia 2003 roku posiadała jednostki rozrachunkowe w ilości 484, (...) o wartości 7 534,62 złotych. Ilość jednostek rozrachunkowym U. K. na dzień 29 maja 2012 roku wynosiła 1 542, (...) o wartości 45 996,41 złotych.

W dniu 1 lutego 2014 roku dokonano umorzenia 51,4% jednostek rozrachunkowych zgromadzonych na rachunku członka według stanu na dzień 31 stycznia 2014 roku i przekazano 838, (...) jednostek rozrachunkowych do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na subkonto emerytalne o wartości wynoszącej na dzień 29 maja 2012 roku 16.242,11 zł.

Wnioskodawczyni była ubezpieczona w N.-N. Towarzystwo (...) S.A w W. w ramach umowy ubezpieczenia numer (...), gdzie w okresie trwania związku małżeńskiego zgromadziła środki pieniężne w wysokości 30.499,22 zł. W dniu 9 listopada 2011 roku U. K. złożyła wniosek o częściową wypłatę zgromadzonych środków. W dniu 29 listopada 2011 roku, po dokonaniu potrąceń, wypłacono na rzecz wnioskodawczyni kwotę 8.135,32 zł. W dniu 8 marca 2012 roku umowa uległa rozwiązaniu.

Obecnie wnioskodawczyni jest zatrudniona w firmie medycznej i osiąga dochody z tego tytułu w kwocie 4.500 zł netto. Posiada około 10.000 zł oszczędności. Nie posiada innego majątku.

Oceniając materiał dowodowy zgromadzony w sprawie Sąd Rejonowy wskazał, że stan faktyczny ustalił w oparciu o dowody z dokumentów, zeznań powołanych w sprawie świadków, wnioskodawczyni, uczestnika postępowania oraz na podstawie opinii biegłego z zakresu wyceny nieruchomości.

Sąd Rejonowy wskazał, że spór pomiędzy stronami sprowadzał się do ustalenia wartości i składu majątku wspólnego małżonków, a także zasadności żądania ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym.

W zakresie osobowych źródeł dowodowych, podstawowe znaczenie miały przesłuchanie wnioskodawczyni i uczestnika. Sąd I instancji dał tym zeznaniom wiarę poza twierdzeniami uczestnika w części, w której twierdził, iż przeznaczył kwotę 550.000 zł z odkupienia jednostek Dłużnych Papierów Wartościowych (...), które nabył przed zawarciem związku małżeńskiego z wnioskodawczynią, na zabezpieczenie kredytu w banku. Uczestnik nie potrafił bowiem w sposób wiarygodny wyjaśnić przepływów finansowych w swoim majątku w zakresie powyższej kwoty, nie wykazał także dokumentami, co stało się z tymi środkami finansowymi. Za niewiarygodne Sąd uznał także zeznania uczestnika, iż posiadał oszczędności w Banku (...) S.A. w W. w kwocie 1.500.000 zł, które stanowiły jego majątek odrębny. Dowody zebrane w niniejszej sprawie potwierdzały bowiem wysokość tych środków jedynie na kwotę 1 060 000,00 zł.

Sąd Rejonowy podniósł, iż w trakcie trwania małżeństwa U. K. i D. K. (1), ich stosunki majątkowe małżeńskie podlegały ustawowej wspólności majątkowej i były regulowane przez przepisy kodeksu rodzinnego i opiekuńczego.

Odnosząc się żądania ustalenia nierównych udziałów małżonków w majątku wspólnym Sąd Rejonowy wskazał, że w myśl art. 43 § 1 k.c. zasadą jest, iż oboje małżonkowie mają równe udziały w majątku wspólnym. Natomiast zgodnie z art. 43 § 2 i 3 k.r.o., z ważnych powodów każdy z małżonków może żądać, ażeby ustalenie udziałów w majątku wspólnym nastąpiło z uwzględnieniem stopnia, w którym każdy z nich przyczynił się do powstania tego majątku (tzw. ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym), przy czym przy ocenie, w jakim stopniu każdy z małżonków przyczynił się do powstania majątku wspólnego, uwzględnia się także nakład osobistej pracy przy wychowaniu dzieci i we wspólnym gospodarstwie domowym.

Sąd I instancji stwierdził, że niniejszej sprawie spełnione zostały obie przesłanki do ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym, argumentując, że prawie cały majątek stron w postaci zgromadzonych na rachunkach bankowych środków pieniężnych oraz udział (...) części we współwłasności nieruchomości położonej w miejscowości R., gminie J. o wartości 112.000 zł, został uzyskany wyłącznie dzięki osobistym staraniom uczestnika. Ponadto z ustaleń faktycznych poczynionych w sprawie wynika, iż pomiędzy zarobkami uczestników istniała wyraźna dysproporcja. Uczestnik w większej mierze był aktywny zawodowo, w trakcie trwania małżeństwa z wnioskodawczynią osiągał znaczne dochody i to na nim spoczywał cały ciężar utrzymania rodziny i z jego dochodów pokrywane były w całości potrzeby związane z bieżącym utrzymaniem. Przez cały okres małżeństwa, jedyne źródło utrzymania małżonków stanowiły dochody z przedsiębiorstwa prowadzonego przez uczestnika. W czasie małżeństwa wnioskodawczyni, co prawda pracowała zawodowo do 2009 roku, jednak jej dochody były znacząco mniejsze, były przez nią w całości przeznaczane na jej prywatne potrzeby. Wnioskodawczyni w żaden sposób nie przyczyniała się do utrzymania rodziny. W tym okresie U. K. korzystała również z karty kredytowej uczestnika, notorycznie dokonując wysokich wydatków, głównie na odzież, co zmusiło uczestnika do ustanowienia limitu wydatków. W późniejszym okresie wnioskodawczyni wprawdzie pracowała, ale zaniedbywała swoje obowiązki, nie stawiała się w umówione miejsca. Czasami wnioskodawczyni ze względu na nadmierne spożycie alkoholu nie pojawiała się na zaplanowanych wcześniej spotkaniach i prezentacjach produktów. Wnioskodawczyni nie osiągała wówczas żadnych dochodów, nie pomagała uczestnikowi w prowadzeniu firmy, a nawet stanowiła dla niej znaczne obciążenie wizerunkowe. Wnioskodawczyni nie posiadała także żadnego majątku, z którego dochody zasilająby majątek wspólny. Małżonkowie nie posiadali wspólnych dzieci, nad którymi wnioskodawczyni sprawowałaby opiekę. Nie wykonywała także obowiązków domowych, małżonkowie zatrudniali bowiem gosposię. Nie przyczyniała się do powstania majątku wspólnego poprzez zaoszczędzenie wydatków. Skutkiem postawy wnioskodawczyni były wydatki ponoszone przez uczestnika na pokrycie kosztów sprzątnięcia domu, czy kosztów cateringu, gdy uczestnik zapraszał gości. Uczestnik finansował również studia wnioskodawczyni, by polepszyć jej sytuację zawodową oraz wszelkie wspólne wyjazdy wypoczynkowe małżonków. Nadto, co należy podkreślić, wydatki ponoszone przez wnioskodawczynię na własne potrzeby, stanowiły znaczne obciążenie budżetu domowego. Uczestnik przekazywał wnioskodawczyni pieniądze na zaspokojenie różnych potrzeb, początkowo kwotę 3.000 zł, a następnie od 2011 roku kwotę 5.000 zł miesięcznie. Były to pieniądze do wyłącznej dyspozycji wnioskodawczyni. Jednak U. K. trwonila przekazywane przez męża pieniądze, dokonując nieprzydatnych dla niej i męża zakupów. Zdarzało się, że wnioskodawczyni rozdawała te rzeczy innym osobom, nawet ich nie przymierzywszy, co powodowało protesty uczestnika. Mimo tego, wnioskodawczyni czasem pożyczala pieniądze od innych osób po kilkaset złotych, głównie na zakup odzieży. Uczestnik opłacał również składki na II filar ubezpieczeń społecznych wnioskodawczyni.

Sąd Rejonowy podkreślił, że wnioskodawczyni w całym okresie małżeństwa, w sposób rażący, nie podjęła żadnych realnych działań mających na celu przyczynianie się powstania dorobku stosownie do posiadanych sił i możliwości zarobkowych, przenosząc swoją postawą cały ciężar utrzymania na uczestnika. Sąd I instancji uznał, iż uczestnik udowodnił, że wnioskodawczyni przyczyniła się w minimalnym stopniu do powstania majątku wspólnego. Zarówno aspekt majątkowy jak i etyczny spowodował, zdaniem Sądu Rejonowego, że inne rozstrzygnięcie dotyczące nierównych udziałów byłoby sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

Sąd Rejonowy ustalił nierówne udziały byłych małżonków w majątku wspólnym, w ten sposób, że udział wnioskodawczyni wynosi 1/10, a uczestnika 9/10.

W świetle łączących strony niniejszej sprawy stosunków majątkowych, składniki majątku, jakie nabyli oni w trakcie trwania związku małżeńskiego, wchodziły do ich majątku wspólnego.

Poza sporem stron pozostawała okoliczność, iż przed zawarciem małżeństwa z wnioskodawczynią uczestnik D. K. (1) początkowo był członkiem zarządu w spółce (...) i z tego tytułu zgromadził znaczny majątek. W latach 90-tych posiadał otwarty rachunek bieżący w banku w Luksemburgu. Ponadto, jak wynika z ustalonego stanu faktycznego, uczestnik D. K. (1), jeszcze przed wstąpieniem w związek małżeński z wnioskodawczynią zgromadził majątek odrębny głównie w postaci środków pieniężnych, które zdeponował na lokacie terminowej w Banku (...) S.A. w W. w kwocie

730.359 złotych. Ponadto uczestnik posiadał również jednostki uczestnictwa w (...) Polska Funduszu Inwestycyjnym Otwartym Dłużnych Papierów Wartościowych, o wartości około 535.000,00 złotych, a także jednostki uczestnictwa w Funduszu Inwestycyjnym (...) Zabezpieczenia Emerytalnego o wartości na dzień 30 lipca 2008 roku w wysokości 1.550.214,50 zł, lokaty terminowe w dolarach amerykańskich zgromadzone na rachunkach w Banku (...) S.A w W. zgromadzone w kwocie 50.540,08 USD i kwocie 3.088,47 USD. Uczestnik posiadał ponadto jednostki uczestnictwa w funduszach P. o wartości 465.488,95 złotych, a także 72.499,65 złotych, które były przez niego w trakcie trwania związku małżeńskiego z wnioskodawczynią przenoszone i inwestowane w poszczególne Subfundusze inwestycyjne w ramach Funduszy P.. Wskazać również należy, iż środki z odkupu przez uczestnika jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych zostały przez niego przeznaczone na zakup w dniu 31 lipca 2008 roku 49% udziałów w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością spółce komandytowej z siedzibą w P., które nabył za kwotę 1.800.000,00 złotych. Nie budzi wątpliwości, iż wskazane środki pieniężne, w świetle przepisu art. 33 pkt 1 k.r.o., zgodnie z którym do majątku osobistego każdego z małżonków należą przedmioty majątkowe nabyte przed powstaniem wspólności ustawowej, stanowiły majątek osobisty uczestnika. Przynależności owych środków do majątku osobistego uczestnika nie zmienił fakt nabycia przez niego, w trakcie małżeństwa z wnioskodawczynią, udziałów w S. – D. K. i P. (...) spółce jawnej, a także w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością spółce komandytowej z siedzibą w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, albowiem decydujące znaczenie dla przynależności określonego przedmiotu majątkowego do majątku wspólnego małżonków lub majątku osobistego jednego z nich ma czas jego nabycia w relacji do czasu powstania wspólności majątkowej małżeńskiej oraz pochodzenie środków przeznaczonych na jego nabycie, udziały w powyższych spółkach zostały nabyte przez uczestnika ze środków zgromadzonych przed zawarciem związku małżeńskiego z wnioskodawczynią, a więc ze środków z jego majątku osobistego. Powyższe środki pieniężne stanowiły majątek odrębny uczestnika i nie podlegały podziałowi w ramach majątku wspólnego.

Natomiast w zakresie ustalenia poszczególnych składników majątku wspólnego, Sąd Rejonowy przyznał je z uwzględnieniem faktu posiadania poszczególnych przedmiotów bądź rachunków i wierzytelności przez każdą ze stron.

Oszczędności pochodzące z ubezpieczenia emerytalnego w Otwartym Funduszu Emerytalnym (...) Spółki Akcyjnej w W. nie stanowiły składnika majątków odrębnych każdego z uczestników, ale w całości objęte były ustawową wspólnością stron, co potwierdza nowelizacja KRO z dnia 17 czerwca 2004 r., która wprowadziła art. 31 § 2 pkt 3. Z kolei zgodnie z treścią obowiązującego od dnia 1 maja 2011 r. art. 31 § 2 pkt 4 KRO do majątku wspólnego należą kwoty składek zaewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Sąd Rejonowy podniósł, iż do wspólnego majątku wchodzi i podlega podziałowi ta część jednostek zgromadzonych na rachunku OFE w trakcie trwania małżeństwa, która nie podlegała umorzeniu oraz kwota na subkoncie emerytalnym w ZUS odpowiadająca umorzonym jednostkom odpowiadającym 51,5% jednostek zgromadzonych w trakcie trwania wspólności.

Wnioskodawczyni według stanu na dzień 26 kwietnia 2003 r. miała zgromadzonych 484, (...) jednostek rozrachunkowych w OFE. Według stanu na dzień 29 maja 2012 roku ilość jednostek rozrachunkowych w OFE wynosiła 1 542, (...). W związku z umorzeniem z dniem 1 lutego 2014 r. 51,5% jednostek rozrachunkowych (zgromadzonych już na dzień 31.01.2014 r.) do ZUS przekazano 838, (...) jednostek o wartości na dzień 29 maja 2012 roku wynoszącej 16.242,11 zł. Tak więc podziałowi podlegały jednostki rozrachunkowe w ilości 512, (...), zgromadzone na koncie U. K. w Otwartym Funduszu Emerytalnym A. - (...) Spółka Akcyjna w W. o wartości 15.295,96 zł. Z kolei uczestnik w okresie trwania małżeństwa zgromadził w OFE jednostki rozrachunkowe w ilości 615, (...) o wartości 19.779,24 zł.

Natomiast w zakresie środków pieniężnych zgromadzonych na subkontach emerytalnych stron w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych, podziałowi podlegały kwoty: 22.962,51 zł (D. K. (1)) i 16.242,11 zł (U. K.) - jako odpowiadające odpowiednio 615, (...) jednostek (D. K. (1)) i 838, (...) jednostek (U. K.) tj. ilości umorzonych jednostek rozrachunkowych na rachunkach OFE stron za okres trwania wspólności majątkowej.

W odniesieniu do powyższych środków pieniężnych, zgromadzonych na subkontach emerytalnych, Sąd I instancji wskazał, iż środki te mają charakter kapitałowy i nie są przedmiotem obrotu, tak więc ich wartość nie uległa zmianie. Zmiana ich wysokości mogłaby wynikać tylko z ewentualnej waloryzacji dokonanej w trybie art. 40c ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13 października 1998 r. Wzrost ich wartości może więc nastąpić jedynie proporcjonalnie do wielkości zdeponowanych środków, nie wiąże się z niezależnym od właściciela (ubezpieczonego) ryzykiem ekonomicznym. Brak więc uzasadnionych powodów natury prawnej jak i faktycznej aby dokonywać faktycznego podziału tych środków. Tym samym środki pieniężne, zgromadzone przez wnioskodawczynię na subkoncie emerytalnym w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych w kwocie 16.242,11 zł i jednostki rozrachunkowe w ilości 512, (...) zgromadzone na koncie U. K. w (...) S.A. w W. o wartości 15.295,96 zł, należało przyznać na jej wyłączną własność. Natomiast środki pieniężne zgromadzone przez uczestnika na subkoncie emerytalnym w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych w kwocie 22.962,51 zł i jednostki rozrachunkowe w ilości 615, (...) zgromadzone na koncie D. K. (1) w N.- N. Otwartym Funduszu Emerytalnym w W. o wartości 19.779,24 zł, należało przyznać na wyłączną własność uczestnika.

Za zasadne Sąd Rejonowy uznał także żądanie ustalenia, że do majątku wspólnego wchodziła kwota 30.499,22 zł stanowiąca równowartość środków zgromadzonych w ramach umowy ubezpieczenia numer (...) zawartej z N.-N. Towarzystwo (...) S.A w W.. Sąd I instancji ustalił, że umowa, której stroną była wnioskodawczyni, została rozwiązana w dniu 8 marca 2012 roku, zaś w dniu 29 listopada 2011 roku wypłacono na rzecz wnioskodawczyni kwotę 8.135,32 zł. W ocenie Sądu Rejonowego, biorąc pod uwagę, że przedmiotowa kwota została wypłacona przez wnioskodawczynię niedługo przed ustaniem wspólności majątkowej zainteresowanych, kwotę 30.499,22 zł należało przyznać na wyłączną własność U. K..

W ocenie Sądu Rejonowego należało zaliczyć do majątku wspólnego również zgłoszone przez uczestniczkę do podziału: kwotę 1,24 zł zgromadzoną na książeczce oszczędnościowej nr (...) D. K. (1) w (...) Bank (...) S.A w W., kwotę 329.641 zł zgromadzoną na lokacie D. K. (1) w Banku (...) S.A w W. – jako różnicę pomiędzy środkami w kwocie 730.359 złotych, która pozostawała do dyspozycji uczestnika przed zawarciem związku małżeńskiego z wnioskodawczynią, a kwotą, która na dzień 29 maja 2012 roku wynosiła już 1 060 000,00 zł. Ponadto, do majątku wspólnego zaliczono również kwotę 190,28 zł zgromadzoną na rachunku konta osobistego C. D. K. (1) o numerze (...), kwotę 54,35 zł zgromadzoną na rachunku D. E. w Banku (...) S.A w W. o numerze (...), kwotę 112,25 zł zgromadzoną na rachunku D. D. (2) Zysk w Banku (...) S.A w W. o numerze (...), kwotę 2,39 USD zgromadzoną na rachunku bieżącym dla osób fizycznych w USD D. K. (1) w Banku (...) S.A w W. o numerze (...), a także kwotę 561.902,79 zł zgromadzoną w Banku Spółdzielczym Towarzystwo (...) -CO-Bank w P..

Powyższe środki pieniężne zostały nabyte w czasie trwania wspólności ustawowej, co powoduje, że ma do nich zastosowanie domniemanie z art. 31§1 kro, iż stanowią majątek wspólny. Uczestnik nie zdołał wykazać faktu przeciwnego. Sąd Rejonowy wziął pod uwagę okoliczność, że w okresie małżeństwa początkowo oboje małżonkowie, zaś od 2008 roku uczestnik, osiągał dochód, nie mógł zatem uznać, że powyższe środki musiały pochodzić z innego, zewnętrznego w stosunku do majątku wspólnego, źródła.

Sąd I instancji uznał również, iż do majątku wspólnego należy udział (...) części we współwłasności nieruchomości położonej w miejscowości R. gminie J.. Obie strony wniosły o przyznanie nieruchomości uczestnikowi. Sąd uwzględnił stanowisko stron, przyznając prawo do tego składnika majątku wspólnego D. K. (1), wnioskodawczyni zaś spłatę. W toku postępowania zarówno wnioskodawczyni i uczestnik zgodnie ustalili wartość nieruchomości na kwotę 112.000,00 złotych.

W przedmiotowej sprawie, stanowiska wnioskodawczyni i uczestnika, co do sposobu podziału rzeczy wchodzących w skład majątku wspólnego były ostatecznie niesporne. Wartość powyższych składników majątku wynosiła łącznie 1.108.689,30 złotych.

Sąd Rejonowy ustalił, że udział wnioskodawczyni w majątku wspólnym wynosi 1/10, a uczestnika 9/10, a wartość tych udziałów odpowiednio 110.868,93 zł i 997.820,37 zł. Biorąc pod uwagę, iż wartość składników majątkowych

przyznanych na wyłączną własność wnioskodawczyni, w postaci środków na subkoncie emerytalnym w ZUS w kwocie 16.242,11 zł i jednostek rozrachunkowych o wartości 15.295,96 zł zgromadzonych w (...) S.A. w W., a także środki zgromadzone w ramach umowy ubezpieczenia numer (...) w kwocie 30.499,22 zł, wynosi łącznie 62.037,29 zł, Sąd Rejonowy zasądził na jej rzecz dopłatę w kwocie 48.831,64 zł, tytułem wyrównania udziałów w majątku wspólnym, oznaczając termin zapłaty na 1 miesiąc od dnia uprawomocnienia się orzeczenia wraz z ustawowymi odsetkami na wypadek uchybienia terminowi jej płatności.

O kosztach postępowania Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 520 k.p.c. proporcjonalnie do udziału i wkładu wnioskodawczyni i uczestnika w postępowanie uznając, iż brak jest podstaw do zastosowania § 2 lub 3 tego przepisu.

Apelacje od postanowienia wywiedli: wnioskodawczyni oraz uczestnik postępowania.

Wnioskodawczyni, zaskarżając wydane rozstrzygnięcie w części tj. w zakresie punktu I. dotyczącego nieuwzględnienia wszystkich składników majątkowych wchodzących w skład majątku wspólnego oraz w zakresie punktu II. w zakresie ustalającym nierówne udziały w majątku wspólnym stron, zarzuciła naruszenie:

1) art. 43 § 1 krio poprzez jego niezastosowanie i ustalenie, że byli małżonkowie

mają nierówne udziały w majątku wspólnym, podczas gdy wnioskodawczyni nie

można postawić zarzutu rażącego lub uporczywego nieprzyczyniania się do zwiększenia majątku wspólnego, stosownie do posiadanych możliwości zarobkowych, o czym stanowi art. 43 § 2 krio,

2) art. 5 k.c. poprzez uznanie, że wnioskodawczyni w niewielkim stopniu

przyczyniła się do powstania majątku wspólnego stron, podczas gdy warunkiem ustalenia nierównych udziałów jest łączne spełnienie dwóch przesłanek, tzn. istnienia ważnych powodów oraz przyczynienia się do powstania majątku wspólnego w różnym stopniu. Przez ważne powody w orzecznictwie rozumie się takie okoliczności, które oceniane z punktu widzenia zasad współżycia społecznego sprzeciwiają się przyznaniu jednemu z małżonków korzyści z tej części majątku wspólnego, do powstania której ten małżonek się nie przyczynił. Przy ocenie istnienia ważnych powodów należy zatem mieć na uwadze całokształt postępowania małżonków w czasie trwania wspólności majątkowej w zakresie wykonywania ciężących na nich obowiązków względem rodziny, którą przez swój związek założyli,

3) art. 233 k.p.c. poprzez dokonanie oceny materiały dowodowej dowolnie a nie

swobodnie i przyjęcie, że w skład majątku byłych małżonków wchodzi składniki wymienione enumeratywnie w postanowieniu z jednoczesnym pominięciem innych składników objętych żądaniem wniosku, co do których Sąd I instancji nie wypowiedział się w ogóle.

W związku z podniesionymi zarzutami skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez ustalenie, że udziały w majątku wspólnym stron wynoszą po 1/2. Nadto z uwagi na brak rozstrzygnięcia o wszystkich składnikach objętych wnioskiem o podział wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Pismem z dnia 3 sierpnia 2018 roku wnioskodawczyni sprecyzowała swoją apelację wskazując, iż nie kwestionuje rozstrzygnięcia zawartego w punkcie I. zaskarżonego postanowienia, natomiast podtrzymuje pozostałe zarzuty dotyczące nierównych udziałów stron.

Wobec powyższego skarżącego wniosła o zmianę zaskarżonego orzeczenia w punkcie II. poprzez ustalenie, że udziały w majątku wspólnym stron wynoszą po 1/2 dla każdego z nich oraz w punkcie IV. poprzez zasądzenie od D. K. (1) na rzecz U. K. kwotę 513.739,81 zł tytułem dopłaty do należnego jej udziału płatne w terminie 1 miesiąca od dnia uprawomocnienia się postanowienia wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności.

Uczestnik postępowania, zaskarżając wydane postanowienie w części w zakresie pkt. I . 10 i pkt III. b (co do kwoty 550.000 zł) oraz co do punktu IV. zarzucił:

a) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia

polegający na przyjęciu, iż w skład majątku wspólnego D. K. (1) i U. K. wchodzi lokata w kwocie 550.000 zł wpłacona w dniu 4 sierpnia 2011 roku na rachunek w PA-CO Banku w P. w sytuacji, gdy wyżej wskazana kwota została przelana z rachunku D. K. (1) w Banku (...) S.A. w P. z pieniędzy stanowiących majątek osobisty uczestnika postępowania,

b) naruszenie przepisów prawa materialnego, a w szczególności art. 31 § 1 krio

przez uznanie, iż kwota 550.000 zł wpłacona w dniu 4 sierpnia 2011 roku w PA-CO Banku w P. stanowiła majątek wspólny w sytuacji, gdy przelane środki pochodziły z majątku osobistego D. K. (1) zgromadzonego przed zawarciem małżeństwa i zgodnie z przepisem art. 33 ust. 1 i ust. 10 na zasadzie surogacji nie mogą być zaliczone do majątku wspólnego,

c) naruszenie przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia a w szczególności art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. – przez dowolną i niezgodną z materiałem dowodowym ocenę, że w skład majątku podlegającego podziałowi wchodzi lokata w kwocie 550.000 zł w sytuacji, gdy w aktach sprawy (k. 555) znajduje się potwierdzenie przelewu z dnia 4 sierpnia 2011 r. kwoty 550.000 zł z pieczęcią Banku (...) SA w P. – w konsekwencji powyższego doszło do błędnej oceny stanu faktycznego sprawy i wliczenia do masy podlegającej podziałowi składnika majątku osobistego uczestnika postępowania.

W związku z powyższym skarżący wniósł o dopuszczenie dowodu w postaci wydruku operacji przelewu w dniu 4 sierpnia 2011 roku i „szczegóły operacji w okresie od 4 sierpnia 2011 roku do dnia 4 października 2011 z rachunku D. K. (1) w Banku (...) SA w P. na okoliczność pochodzenia kwoty 550.000 zł i zaliczenia w/w dowodu w poczet materiału dowodowego.

Na podstawie tak sformułowanych zarzutów skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez:

1. ustalenie, że wartość majątku wspólnego D. K. (1) i U. K. podlegającego podziałowi wynosi 558.689,30 zł,
2. przyznanie D. K. (1) składników majątku przyjętych przez Sąd w w/w/ postanowieniu w pkt. III b z wyeliminowaniem kwoty 550.000 zł,
3. zmianę postanowienia w pkt. IV przez oddalenie wniosku U. K. o zasądzenie od D. K. (1) na jej rzecz dopłaty.

Uczestnik postępowania w odpowiedzi na apelację wnioskodawczynie wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie od wnioskodawczynie na rzecz uczestnika postępowania kosztów postępowania wg norm przewidzianych.

Wnioskodawczynie wniosła o oddalenie apelacji uczestnika postępowania oraz zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W toku postępowania apelacyjnego, w dniu 25 grudnia 2018 roku zmarła U. K. (wydruk z PESEL-SAD –k.703.).

Postanowieniem z dnia 7 lutego 2019 roku Sąd Okręgowy zawiesił postępowanie apelacyjne z dniem 25 grudnia 2018 roku na podstawie art. 174 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. (postanowienie–k.704), które podjął w dniu 10 czerwca 2020 roku z udziałem następców prawnych zmarłej wnioskodawczynie w osobach: S. K., K. W. i F. W. (postanowienie –k. 720).

Spadek po U. K. nabyli na podstawie ustawy synowie: S. K., K. W. i F. W. po 1/3 części każdy z nich (postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku – k.716).

Następcy prawni wnioskodawczynie poparli wywiedzioną apelację.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Obie apelacje jedynie w niewielkim zakresie okazały się zasadne i skutkowały zmianą zaskarżonego postanowienia.

Sąd I instancji ze zgromadzonego materiału dowodowego wyprowadził wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, wypełniając tym samym dyrektywy art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Poczynione przez Sąd Rejonowy ustalenia faktyczne znajdują pełne oparcie w przeprowadzonych dowodach i jako prawidłowe Sąd Okręgowy je podziela, przyjmując za własne.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do apelacji wnioskodawczynie należy wskazać, iż wszystkie zarzuty apelacji koncentrują się wokół ustalenia przez Sąd I instancji nierównych udziałów w majątku wspólnym zainteresowanych oraz zasądzenia od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawczynie kwoty 48.831,64 zł, która w ocenie strony apelującej jest błędna i powinna ulec zmianie przez jej podwyższenie do kwoty 513.739,81 zł, będącej wynikiem ustalenia równego udziału w majątku wspólnym.

Rozważając przesłanki art. 43 § 1 k.r. i o. Sąd I instancji trafnie zważył, że w realiach niniejszej sprawy nie istniały podstawy do zastosowania przywołanego przepisu, a właściwą podstawę prawną dla ustaleń faktycznych w omawianej części stanowi art. 43 § 2 k.r. i o. Argumentacja przedstawiona przez apelującą świadczy o tym, że błędnie zakłada ona, że ocena materiału ustalenia udziałów małżonków w majątku wspólnym koncentrować winna się jedynie na faktycznym przyczynieniu się danego małżonka do powstania konkretnego składnika majątkowego, podlegającego podziałowi, nie zaś na postawie każdego z małżonków względem majątku wspólnego jako takiego. Dyspozycja art. 43 § 2 k. r. i o. nie pozostawia wątpliwości, że przy ocenie istnienia ważnych powodów należy mieć na uwadze całokształt postępowania małżonków w czasie trwania wspólności majątkowej w zakresie wykonywania ciężących na nich obowiązków względem rodziny, którą przez swój związek założyli (tak m. in. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 5 października 1974 r. wydanym w sprawie o sygn. akt III CRN 190/74). Ważne powody, o jakich mowa w art. 43 § 2 k. r. i o. wiązać należy z postawą wnioskodawczynie względem rodziny i majątku w świetle zasad współżycia społecznego. Nie można bowiem tracić z pola widzenia ratio legis przedmiotowego przepisu, który ma na celu zapewnienie, aby udział w majątku wspólnym każdego z małżonków nie pozostawał w rażącej sprzeczności z zasadami słuszności i sprawiedliwości. Chodzi tutaj przede wszystkim o nieprawidłowe, rażące lub uporczywe nieprzyczynianie się do zwiększania majątku wspólnego, pomimo posiadanych możliwości zdrowotnych i zarobkowych, bądź też odbiegający od obiektywnych wzorców brak staranności o zachowanie istniejącej już substancji majątku wspólnego. W efekcie, w aspekcie art. 43 § 3 k. r. i o. sama wysokość dochodów małżonków czy zajmowane przez nich stanowiska mają znaczenie drugorzędne. W przedmiotowej instytucji nie chodzi bowiem o to, który z małżonków ile zarabiał i jakie konkretnie zajmował stanowisko w danym okresie, ale o to, jaka była jego generalna postawa względem przedmiotowego majątku w kontekście ciężących na każdym z małżonków obowiązków rodzinnych. Art. 43 § 3 k.r. i o. przy ocenie, w jakim stopniu każdy z małżonków przyczynił się do powstania majątku wspólnego, nakazuje uwzględniać również nakład osobistej pracy przy wychowaniu dzieci i we wspólnym gospodarstwie domowym. Nieuzasadnione jest stanowisko wnioskodawczynie zmierzające do wykazania, iż fakt, że przez cały okres trwania małżeństwa czyniła nakłady osobistej pracy we wspólnym gospodarstwie domowym oraz w latach 2003 – 2008 i w okresie od listopada 2009 roku do sierpnia 2011 roku podejmowała czynności pracownicze, przemawiają za ustaleniem równych udziałów w majątku wspólnym. Jak wynika bowiem z akt sprawy, wnioskodawczynie początkowo pracowała w latach 2003 -2008 w firmie (...), na stanowisku konsultanta medycznego, później wykonywała raz w tygodniu obowiązki w spółce (...), polegające na promocji opatrunków specjalistycznych, od 2010 roku była przedstawicielem medycznym w spółce jawnej (...). U. K. nie była jednak zatrudniona w spółkach (...) i S., lecz była osobą współpracującą jako żona współwłaściciela spółki. Z wykonywania tych obowiązków otrzymywała wynagrodzenie od męża początkowo w wysokości 3.000 zł, a od 2011 roku – 5.000 zł. Wbrew twierdzeniom wnioskodawczynie nie wykonywała należycie obowiązków osobistej pracy w gospodarstwie domowym. Małżonkowie korzystali bowiem dwa razy w tygodniu z pomocy gosposi, dbającej o dom, dość często jadali w restauracjach, a zatem wnioskodawczynie przygotowywała posiłków. Byli małżonkowie nie mieli wspólnych dzieci, dlatego też wnioskodawczynie nie musiała

wykonywać dodatkowych obowiązków związanych z opieką i wychowaniem dziecka. O ile zatem wnioskodawczynie uzyskiwała przez jakiś czas trwania małżeństwa dochody, to jednak niewiele wносиła osobistej pracy we wspólnym gospodarstwie domowym. Nadto, uzyskiwane fundusze, wnioskodawczynie przeznaczała na własne potrzeby, w szczególności na zakup ubrań, także zbędnych rzeczy. Warto zaznaczyć, iż wydatki z tego tytułu często znacznie przekraczały uzyskany przez nią dochód. Korzystała wówczas z karty bankomatowej męża, a po ustanowieniu limitu, pożyczala pieniądze od znajomych. Dodatkowo, pod koniec trwania małżeństwa stron, wnioskodawczynie zaczęła nadużywać alkoholu, przez co nie wywiązywała się zarówno z obowiązków domowych jak i powierzonych jej zadań zawodowych w spółkach. Nie stawiała się na umawiane szkolenia, nie wykonywała prawidłowo ciążących na niej obowiązków. Wnioskodawczynie wykazała się w ten sposób niegospodarnością, bowiem mimo fizycznych i zdrowotnych możliwości nie przyczyniała się w równym stopniu, co uczestnik postępowania, do powiększania majątku wspólnego. Zatem całokształt postępowania małżonków w czasie trwania wspólności majątkowej w zakresie wykonywania ciążących na nich obowiązków względem rodziny, którą przez swój związek założyli, nakazuje uznać, iż wbrew stanowisku apelującej, zachodzą ważne powody uprawniające do ustalenia, iż udziały małżonków nie są równe.

Przyjęcie przez Sąd Rejonowy, że wnioskodawczynie jedynie w zakresie 10 % przyczyniła się do zwiększenia majątku stron, należy uznać za nieuprawnione w świetle materiału dowodowego, jak i zasad współżycia społecznego. Wprawdzie zarzut niegospodarności został, w ocenie Sądu Okręgowego, wykazany, jednak nie można stracić z pola widzenia, że wnioskodawczynie przez znaczną część małżeństwa świadczyła pracę, uzyskując z tego tytułu dochody. Ich wysokość, znacząco niższa od dochodów uczestnika, pozostaje bez znaczenia, bowiem w świetle art. 43 k.r.o. dysproporcja w dochodach nie stanowi ważnego powodu. Co więcej, w okolicznościach badanej sprawy była ona uprawniona w sytuacji, gdy to uczestnik pełnił funkcje zarządcze w zawiązywanych spółkach, zaś wnioskodawczynie wykonywała jedynie powierzone jej czynności, podobne do zadań pracownika. Ponadto, ważną okolicznością w sprawie jest to, że małżonkowie wspólnie ustalili taki podział ról małżeńskich, że uczestnik zajmuje się działalnością biznesową, a wnioskodawczynie jako osoba współpracująca wykonuje zlecone prace, zajmując się także domem i wychowaniem syna z poprzedniego związku oraz doksztalcaniem się. I choć wnioskodawczynie, jak wyżej wspomniano, w niewielkim zakresie czyniła nakłady pracy osobistej w gospodarstwie domowym, to jednak opisane wyżej okoliczności co do podziału ról w małżeństwie, wykonywanych czynności zawodowych i domowych, w zestawieniu z rozrzutnością wnioskodawczynie, trwonieniem pieniędzy na niepotrzebne, zbędne rzeczy, które później rozdawała innym osobom powodują, iż z jednej strony, nie można uznać, że wkład małżonków w zwiększanie majątku wspólnego był równy, a z drugiej strony, w tym stanie rzeczy, nie negując tego, że zarobki uczestnika były dużo wyższe od zarobków wnioskodawczynie, ale na równi z nimi oceniając nakład pracy osobistej uczestniczki we wspólnym gospodarstwie domowym, właściwą proporcją oddającą stopień przyczynienia się obu stron do powstania majątku wspólnego jest w ocenie Sądu Okręgowego udział 1/5 U. K. i 4/5 D. K. (1). Dalej idące żądanie wnioskodawczynie należy uznać w świetle zgromadzonego materiału dowodowego za niezasadne i podyktowane wyłącznie subiektywnym poczuciem krzywdy.

Uznanie w okolicznościach sprawy praw wnioskodawczynie do całego majątku wspólnego oraz stanowiących logiczną konsekwencję dochodów z majątku w części, do którego powstania i rozwoju przyczyniła się w znacznie mniejszym stopniu, godziłoby w zasady współżycia społecznego.

W tym stanie rzeczy, na mocy art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił punkt II. postanowienia Sądu Rejonowego w ten sposób, że ustalił udział U. K. na 1/5, a udział D. K. (1) na 4/5 w majątku wspólnym. W konsekwencji, zmianie podlegał również punkt IV. zaskarżonego postanowienia przez podwyższenie zasądzonej dopłaty na rzecz wnioskodawczynie z kwoty 48.831,64 zł do kwoty 159.700,57 zł. Na skutek wydania orzeczenia reformatoryjnego, udział wnioskodawczynie w majątku wspólnym wynosi 221.737,86 zł, wartość przyznanych składników majątkowych wyraża się sumą 62.037,29 zł, w tej sytuacji dopłata dla wnioskodawczynie podlegała zwiększeniu do kwoty 159.700,57 zł (221.737,86 – 62.037,29 = 159.700,57 zł).

W pozostałym zakresie, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., oddalił apelację wnioskodawczynie, jako bezzasadną.

Apelacja uczestnika spowodowała zmianę orzeczenia jedynie w niewielkim zakresie, dotyczącym ustalenia przez Sąd Rejonowy, że kwota 561.902,79 zł, zgromadzona na rachunku bankowym w P.-Bank w P. wchodzi do majątku wspólnego w sytuacji, gdy w dacie ustania wspólności majątkowej małżeńskiej, lokata ta została zlikwidowana.

Podnoszone w wywiedzionej apelacji zarzuty błędu w ustaleniach faktycznych jak i naruszenia art. 233 § 1 k.p.c w zw. z art. 227 k.p.c. dotyczą tożsamej kwestii, a mianowicie wadliwej, zdaniem skarżącego, oceny materiału dowodowego i w konsekwencji błędnego ustalenia, że lokata w kwocie 550.000 zł wpłacona w dniu 4 sierpnia 2011 roku na rachunek P.-Banku w P. pochodzi ze wspólnych środków małżonków w sytuacji, gdy, jak twierdzi skarżący, kwota ta objęta jest majątkiem osobistym, albowiem przelane środki pochodziły z rachunku D. K. (1) z pieniędzy stanowiących jego majątek osobisty i zgodnie z art. 33 ust. 1 i ust. 10 kro na zasadzie surogacji nie mogą być zaliczone do majątku wspólnego.

Jak wielokrotnie wyjaśniano w orzecznictwie Sądu Najwyższego, zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. może być uznany za zasadny jedynie w wypadku wykazania, że ocena materiału dowodowego jest rażąco wadliwa, czy w sposób oczywisty błędna, dokonana z przekroczeniem granic swobodnego przekonania sędziowskiego, wyznaczonych w tym przepisie. Sąd drugiej instancji ocenia bowiem legalność oceny dokonanej przez Sąd I instancji, czyli bada czy zostały zachowane kryteria określone w przywołanym przepisie.

Wbrew zapatrywaniu skarżącego uczestnika, ocena Sądu Rejonowego w zakresie objętym apelacją D. K. (1) pozostaje w zgodzie z dyrektywami art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Twierdzenie zawarte w apelacji uczestnika postępowania, że lokata z dnia 4 sierpnia 2011 roku w kwocie 550.000 zł, założona na rachunku w Banku Spółdzielczym P.-Bank w P. pochodzi ze środków osobistych uczestnika, nie została w niniejszej sprawie udowodniona. Z dokumentu banku, znajdującego się na karcie 656 akt sprawy wynika, że przelew środków na lokatę w P.-Bank w kwocie 550.000 zł nastąpił w dniu 11 sierpnia 2011 roku z rachunku D. K. (1) w Banku (...) S.A. I Oddział w P. o numerze (...). Na wskazanym rachunku (...) w PLN w dacie 26 kwietnia 2003 roku stan konta wynosił 10,62 zł, a na dzień 30 sierpnia 2011 roku – 84.657,94 zł (informacja banku –k. 208). Z zestawienia powyższych informacji nie wynika przepływ środków w sposób, o których pisze apelujący. Co więcej, zeznania uczestnika, złożone przed Sądem I instancji również nie wyjaśniają i nie precyzują przepływu środków 550.000 zł zgromadzonych na lokacie w P.-Banku. Z zeznań tych wynika, że lokata 550.000 zł powstała z odkupienia dłużnych papierów wartościowych nabytych przed zawarciem związku małżeńskiego w kwocie około 530.000 zł oraz z lokaty w banku (...) S.A. (k.543). W treści apelacji przedstawiona jest inna koncepcja odnośnie przepływu środków, a mianowicie z lokaty dolarowej oraz złotówkowej - 425.000 zł, z rachunku w (...) S.A. Jednakże nie ma w aktach sprawy dowodu na tę okoliczność. Z informacji banku (...) S.A. (k. 208) wynika jedynie, że na dzień 26 kwietnia 2003 roku saldo na rachunku (...) wyniosło 425.000 zł, a na rachunku lokaty terminowej w USD – 50.540,08 USD oraz 3.088,47 USD. Żaden z tych rachunków nie odpowiada rachunkowi, z którego nastąpił przelew środków w kwocie 550.000 zł na lokatę w P.-Banku (także przed konwersją). Oczywiście wersja wskazana w skardze apelacyjnej być może odpowiada prawdzie, jednak, w świetle przedstawionych dowodów, nie jest możliwa do zweryfikowania przez Sąd Okręgowy, tym bardziej, że z uzupełniających wyjaśnień uczestnika, złożonych na rozprawie apelacyjnej wynika, że nie pamięta on, z jakich lokat czy środków jednostek funduszy powstała lokata w P.-Banku.

W związku z powyższym, wolno powiedzieć, że uczestnik postępowania nie udowodnił, że powyższy składnik majątku (lokata 550.000 zł) pochodzi z jego funduszy osobistych i na zasadzie surogacji wyłączony jest ze składników objętych podziałem (art. 33 ust. 1 i ust. 10 kro), co zarzut naruszenia prawa materialnego (art. 31 § 1 kro) także czyni niezasadnym.

Reasumując, Sąd Okręgowy przyjął, że brak jest podstaw, aby wartość ustalonego majątku wspólnego stron pomniejszać o kwotę 550.000 zł, zwłaszcza, że uczestnik postępowania w toku postępowania nie przedstawił żadnych dowodów na okoliczność, że powyższa kwota należy do jego majątku osobistego, bowiem pochodzi z lokaty założonej przed zawarciem związku małżeńskiego.

W wyniku kontroli instancyjnej Sąd Okręgowy dokonał zmiany jedynie ustalenia w zakresie, w jakim obejmowało ono przyjęcie jako składnika objętego wspólnością, sumy pieniężnej zgromadzonej na opisywanym rachunku bankowym w P. -Bank. Z materiału dowodowego wynika, że lokata pierwotnie założona na kwotę 550 000 zł powiększona następnie do kwoty 561.902,79 zł została zlikwidowana 9 lutego 2012 roku, a zatem w czasie trwania wspólności ustawowej. Nie mogła być więc objęta postanowieniem działowym, w którym ustalane są składniki na dzień ustania wspólności ustawowej. Jednakże zważywszy na niewielki odstęp czasowy pomiędzy zlikwidowaniem lokaty (9.02.2012 r.) a rozwiązaniem związku małżeńskiego (7.05. 2012 r.), bo wynoszący 3 miesiące i przy braku wykazania przez uczestnika, na jaki cel została przeznaczona opisana lokata, a w szczególności czy suma ta została zużyta na wspólne potrzeby, należy przyjąć kwotę 561.902,79 zł (lecz nie jako lokatę na rachunku bankowym) jako składnik majątku wspólnego.

W konsekwencji, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art 13 § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił punkt I. podpunkt 10. kwestionowanego postanowienia w ten sposób, że do środków pieniężnych, wchodzących w skład majątku wspólnego, byłych małżonków U. K. i D. K. (1) zaliczył kwotę 561.902,79 zł bez wskazywania rachunku P.-Bank. W pozostałym zakresie, niezasadna apelacja podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. ustalając, że każdy z uczestników ponosi koszty postępowania apelacyjnego związane ze swoim udziałem w sprawie.